

Formy sabotáží „vesnických boháčů“

Od jara 1950 komunističtí funkcionáři řadili rozvíjení třídního boje na vesnici mezi nejdůležitější předpoklady kolektivizace a vznik JZD považovali za výsledek či dovršení „třídního boje rolníků proti vesnické buržoazii“. Po neúspěšných pokusech o zakládání jednotných zemědělských družstev převážně na dobrovolné bázi bylo na nejvyšších místech rozhodnuto o zrychleném budování JZD. Výsledkem byla kampaň za přechod družstev na vyšší typy (III. a IV. typ), které se vyznačovaly společnou rostlinou i živočišnou výrobou. Nastoupená linie jen znásobila dosavadní tlak vůči soukromým zemědělcům, kteří se bránili těmto formám hospodaření. Mnozí z rolníků i z řad sedláků na to reagovali hromadným vystupováním z komunistické strany pro nesouhlas s touto kolektivizační politikou. Malí a střední rolníci byli přesvědčováni a nuceni ke vstupu do JZD. Naopak u velkých rolníků, pokud se již stali členy, byla snaha je vylučovat z JZD nebo alespoň dostatečně eliminovat jejich dosavadní vliv uvnitř jednotného zemědělského družstva. Přechod JZD na vyšší typy provázely nucené výkup strojí, svod dobytka do společných stájí, scelování pozemků a vytváření velkých lánů pro potřeby družstev.

Za hlavní viníky neutěšené situace v zemědělství, nedostatku masa, obilí ale i dalších komodit na trhu byli označeni velcí rolníci – tzv. „vesničtí boháči“. „Vesničtí boháči“ se měli dopouštět nejrůznějších sabotáží a tím záměrně narušovat plnění hospodářského plánu. Banální skutky sedláků byly povyšovány na úroveň závažných trestných činů, které měli zásadním způsobem ohrožovat plnění hospodářských plánů. Tuto sabotážní činnost měli provádět ve spojení s dalšími „vesnickými boháči“. Cílem štvavých kampaní vedených proti sedlákům bylo maximálně poškodit a očernit jejich obraz na vsi a tím eliminovat jejich vliv na ostatní rolníky, čímž měla být usnadněna cesta k založení JZD a k upevnění pozic již stávajících jednotných zemědělských družstev.

(Zdroj: PRŮCHA, V. a kol.: *Hospodářské a sociální dějiny Československa 1918–1992, 2. díl, období 1945–1992*. Doplněk, Brno 2009.)

INFORMACE O FORMÁCH BOJE „VESNICKÝCH BOHÁČŮ“

1950, 9. prosinec, Praha. Výňatek ze zprávy generálního sekretariátu ÚV KSČ o formách boje vesnických boháčů proti zemědělské politice vlády a strany. Nepodepsáno.

Počátek přelomu v našem hospodářství, přechodu k vyšším formám hospodaření, je provázen zostřujícím se třídním bojem.

Vesniční boháči používají v boji proti JZD, proti drobným a středním rolníkům, proti zemědělské politice strany a vlády, nejrůznějších forem a metod. Provádějí přímou sabotáž zemědělské výroby a plnění státních úkolů, které jsou jim ukládány. Zastrahováním, terorem a šířením pomluv se snaží udržet své pozice, znemožnit rozvoj JZD a ohrozit plnění výrobních plánů. Zároveň stále více přistupují k pokusům vetřít se do JZD a rozvracet je zevnitř.

Při své nepřátelské činnosti se opírají jednak o politické pozice, které i po provedení reorganizace MNV, po prověrce dosud v řadě obcí ještě mají ve stranických organizacích, v lidové správě, v místním sdružení JSCZ atd., jednak o hospodářské pozice, které si udrželi, a konečně o vliv, který si v některých vesnicích zachovali v důsledku toho, že naše organizace nedovedly je odhalit a izolovat.

Jejich škůdcovská práce využívá i toho, že mnozí funkcionáři i členové strany nevidí a nechápou zostření třídního boje na vesnici, nemají jasno, kdo je vesnický boháč, podceňují jej.

Konkrétní příklady některých forem boje vesnických boháčů.

Příklady přímé sabotáže.

Před kosením zaráželi do země dráty, aby se poškodil samovaz (okres Místek).

Teror a zastrahování.

V obci Kameničky (okres Hlinsko) šířili vesniční boháči pověsti, že kdo se pokusí o založení JZD bude do rána viset.

Rozšiřování nepřátelské propagandy.

Velmi aktivní byla nepřátelská propaganda v období vylodění Američanů u Inčonu a jejich postupu v Koreji. Vesniční boháči doporučovali rolníkům, aby neodevzdávali obilí, že přijdou Američané a budou je žádat znovu (východní Slovensko).

Snahy o udržení závislosti pracujících na vesnických boháčích.

Vesniční boháči se snažili, pokud si udrželi stroje, konkurovat strojním stanicím a využívat svých strojů k zachování závislosti malých a středních rolníků.

Rozvracení JZD zevnitř.

V řadě případů vesničtí boháči již přešli k taktice rozvracení JZD zevnitř. Tam, kde jsou členy JZD, brzdí jeho přechod k vyšším typům nebo úplně znemožňují jakoukoliv jeho činnost.

(Národní archiv Praha, fond Komunistická strana Československa - Ústřední výbor, generální sekretariát, svazek 156, archivní jednotka 1014, Zpráva o formách boje vesnických boháčů proti zemědělské politice strany a vlády z 9. prosince 1950.)

MOŽNÉ OTÁZKY:

Zkuste charakterizovat pojem vyšší formy hospodaření?

Pokuste se na základě textu osvětlit, co to znamená, že na vesnici „probíhá třídní boj“. Odpovídá tento obraz historické skutečnosti roku 1950?

Jakým způsobem měli vesničtí boháči sabotovat činnost uvnitř JZD?

Pokuste se z textu vybrat slova či slovní spojení, která podle vás odrážejí propagandistický charakter jazyka.

Kdo jsou podle tohoto textu „vesničtí boháči“ a jaké hodnoty zastávají? Pokuste se tento obraz konfrontovat s historickou skutečností.

Co se podle tohoto textu v roce 1950 dělo na vesnici?

K čemu komunistická propaganda mohla potřebovat tzv. „vesnické boháče“ a jejich sabotážní činnost? Proč o neúspěších při zakládání JZD prostě nemlčela?

Národní archiv Praha, fond Komunistická strana Československa - Ústřední výbor, generální sekretariát, svazek 156, archivní jednotka 1014, Zpráva o formách boje vesnických boháčů proti zemědělské politice strany a vlády z 9. prosince 1950.

Zpráva z 9. prosince 1950 o formách boje „vesnických boháčů“ proti zemědělské politice KSČ byla jedním z mnoha propagandistických materiálů komunistického ústředí sloužících jako nástroj k zatlačování a omezování těchto nepohodlných osob, které se snažily bránit rozvoji socialistického hospodaření. Tato složka byla vypracována na základě zpráv instruktorů organizačního a zemědělského oddělení sekretariátu ÚV KSČ a materiálu z informační služby.